

"Nattvisionerna" - Jovan Sumkovski

"Ju mer vi ser desto mer måste vi bli i stånd att inbilla oss; och ju mer vi inbillar oss desto mer måste vi tänka på att se". Lessing: Laokoon (1766)

Scenen där Lessings ord artikulerade en viss föreställning om seendets makt, verkar vara helt förändrad i dagens globala TV-synens och TV-sanningens tid. Det krävs inte längre av oss att se så mycket vi kan för att vara i stånd att inbilla oss. På den globala tecknens scen läser vi meddelandet: "Ju mer vi ser, desto mindre måste vi vara i stånd att inbilla oss; och ju mindre vi inbillar oss, måste vi desto mindre tänka på att se." "Desto mindre måste vi tänka på att se" betyder: att utan något som helst motstånd låta "tecknens skärm" som sitter mellan ögat och världen, visa oss den. Det är ett seende utan djup som "halkar" på tingens yta utan att vidröra dess innehåll och mening. Det är ett seende utan åskådning, ett seende som "förbrukas" i sitt oanständighet i sitt överflöd av information och vertigots kommunikativa och informativa mätnad. I den kommer allting ur sitt läge, ingenting är längre i sin sanna (undangömda, traumatiska) form. Motståndets erfarenhet existerar ej längre (inte ens kriget, döden kan längre vidröra seendets verklighet, därför att skräckens värme strålar inte ur de längre: " Vi har ett dött krig nu".¹ Det seendet är utan subjekt, utan mittpunkt, en tankspriddhet bland många simulerade "seenden".

"Subjektet och den fokala punkten finns ej längre liksom periferins centrum: endast den cirkulära böjningen eller böjningen inåt finns. Inget våld längre, ingen övervakning: endast "informationen", den hemliga simulerade verkligheten, kedjereaktionen, den långsamma sprängningen inåt och det skenbara rum där verklighetens effekt fortfarande tindrar (...)

Vi är med vid slutet av det framtida och panoptiska rum (...) - därmed, är vi med vid själva slutet av det spektakulära", meddelar Bodrijar pessimistiskt.²

I denna "värld av transparens och simulerad verklighet"³ verkar det inte finnas plats för det imaginära, fantasin, drömmen. Som om allting redan är färdigt tankt, färdigt drömt!

Men, misstanken finns, ironin finns. Behovet av att återkomma och revidera finns. Spelet mellan skillnaderna finns.

Jovan Sumkovskis verk "Nattvisioner" är en visuell läsning; visuellt återkommande till spåren efter Lessings ord. Vad de betyder och betyder de fortfarande något på presentations nivå, verkets nivå? Vad betyder de? Inte som instängning, utan som mobilisering, utbredning, men även som tillbakadragande (eftersom en spricka, ett missförhållande alltid finns inskrivet i dialogrelation mellan seendet och inbillandet).

"Nattvisionerna" ställer frågan om fantasins makt, reflexionens makt och därmed seendets makt. Genom att visa skillnaden mellan det som ses och det som blir undangömt, genom att ta in dimensionen i det spektakulära, vill Jovan Sumkovski skriva in skillnaden i själva processen att se. Genom att kräva "potentiellt seende", skapar Sumkovski ett rum av visuella möjligheter som ger ögat djup och visionen volym.

I "Nattvisionernas" rum är åskådaren in i ett aktivt läge: den är samtidigt en aktiv åskådare och även en "aktiv" deltagare på blickens scen. Åskådaren befinner sig i ett koncentrerat, grubblande seende, men blir även sedd (enligt Merleau-Ponty är vi betraktade varelser i teaterns värld; Vi är omgivna av blicken som gör oss sedda, utan att visa det för oss).⁴ (4)

I ett sådant läge av aktiv åskådning upplever vi det som själva seendet har konstruerat; sprickan mellan det som seendet har konstaterat och det som förbli undangömt, osynligt. Där är vi tvugna att anstränga oss för att kunna genomlysa den hemliga tröskel som möjliggör "dialog" förbindelse i den koagulerade blicken.

Just denna hemliga övergång är platsen som vi blir visade, ledda till av Jovan Sumkovskis "Nattvisionerna". Väl inne i dess rum, blir åskådaren en del av scenen, där det händer oväntade övergångar: mellan verkligheten och visionen; mellan det synliga och osynliga, mellan det transparenta och icke transparenta.

I "Nattvisionernas" rum är åskådaren omgiven av ett femtiotal ljusa punkter (utåt buktade plattor i polyester uppsatta i ögats höjd - anspelning eller simulering av ögat?). Om man följer den horisontala ljusa linjen, måste åskådaren fixera, stoppa blicken (då det inte betyder stillastående, utan tvärtom, som Merleau-Ponty sa "detta seendets 'stillastående' är endast modalitet av dess rörelse").⁵ Under stillaståndet tränger sig blicken in i de belysta plattorna av polyester, där, som i en "fälla", fångslade, finns olika fragment ur verkligheten.

Men, "Nattvisionerna" är inte endast en föreställning av tingens fragmentariska, frusna, dränkta värld. "Nattvisionerna" är visualisering, ambientalisering av drömmens "mjuka" veck. Dess effekters tindrande kan ses endast om åskådaren riktar sin blick genom den lilla öppning där ett instrument för nattseende sitter monterad. Här i detta seendets punkt händer den hemliga övergången mellan den synliga och den osynliga, mellan den verkliga och drömmen. Denna övergång är mötesplats, plats där subjektet upplever sin egen shiza.

"Shizan finns kvar efter uppvaknandet - mellan verklighetens återkomst, nya mötet med världen som nu åter igen står på sina egna ben (...) - och medvetandet som åter vävs, som vet att allting upplevs som en mardröm men som iallafall återkommer till sig själv igen...."⁶

1 Jean Baudrillard, *The Reality Gulf* (in) *Postmodern After-Images*, London, 1997, p.165

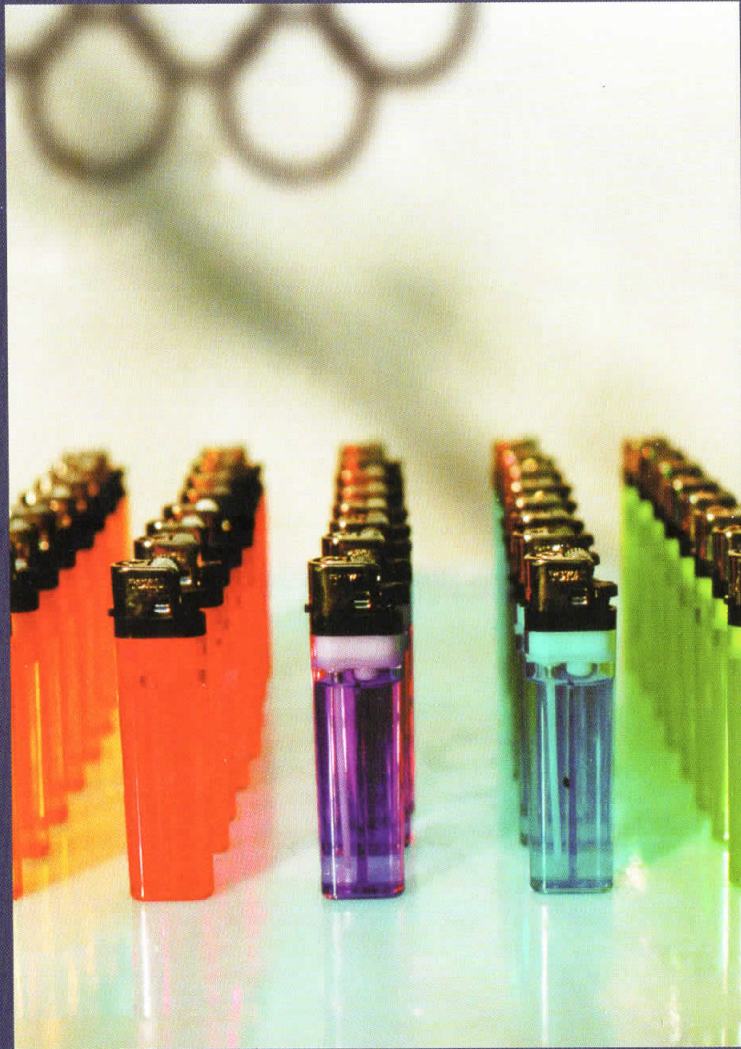
2 Jean Baudrillard, *Simulakri i simulacije*, Novi Sad, 1991, p.33

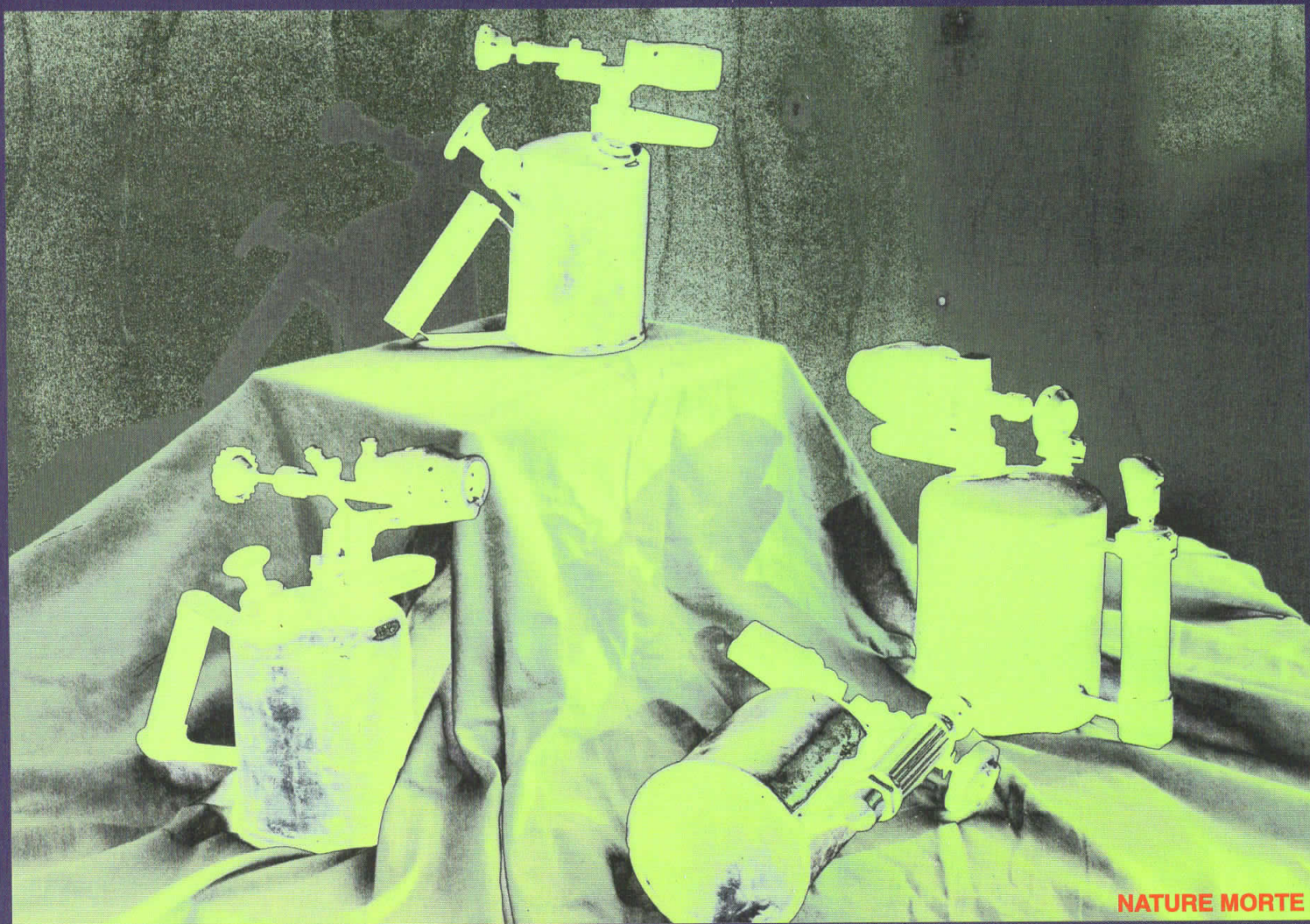
3 Paul Virilio, *Masine vizije*, Novi Sad-Podgorica, 1993

4 Föreläsningen publicerad under titeln *Shiza of the Eye and Vision*. Lacan referera till Merleau-Pontis nyckel verk (publicerat efter hans död) *Le Visible et l'Invisible*: Jacques Lacan, *Cetiri temeljna pojma psihoanalize*, Zagreb, 1986, 83

5 Maurice Merleau-Ponty, *Fenomenologija percepcije*, Sarajevo, 1990, 93

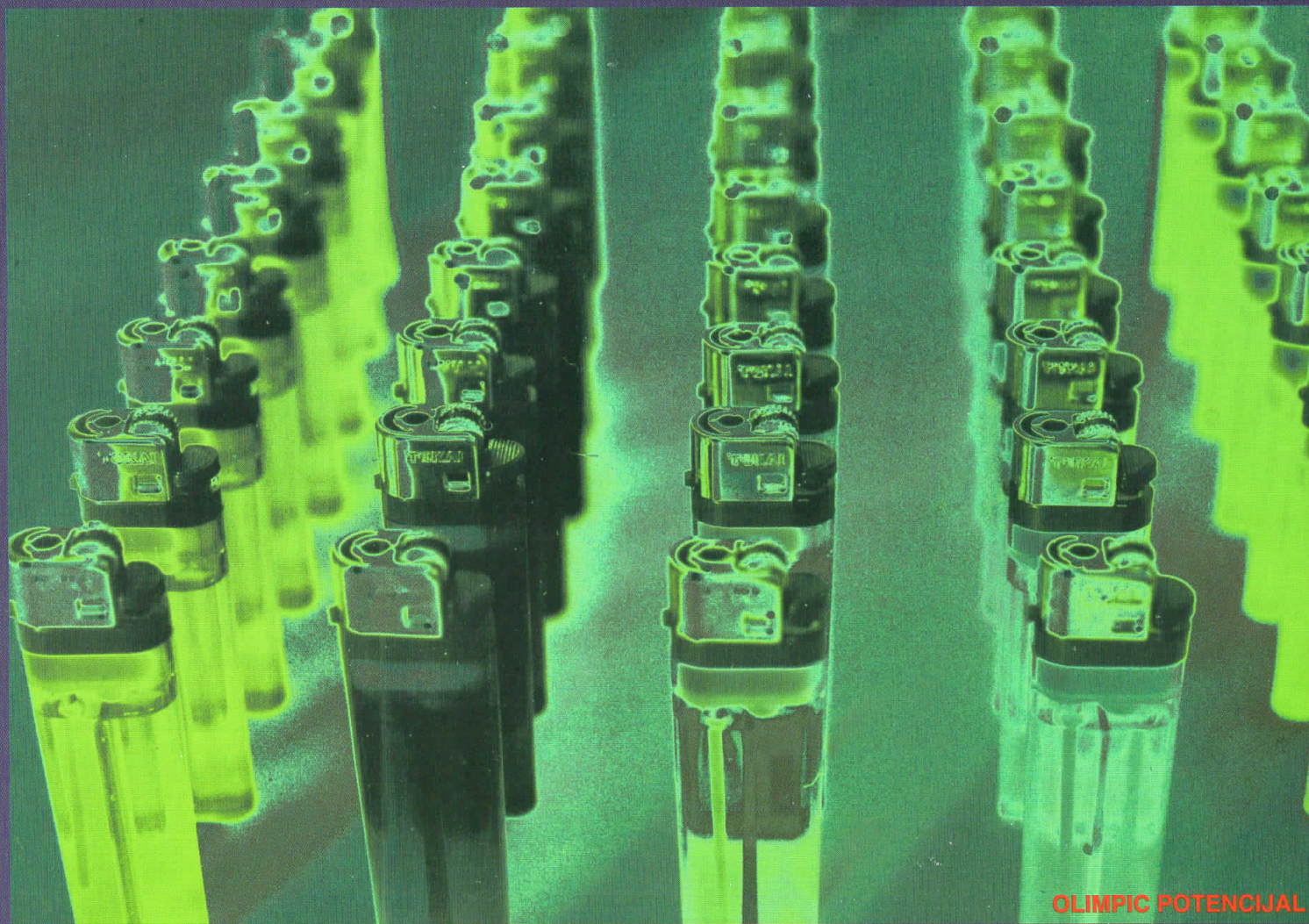
6 Jacques Lacan, *Cetiri temeljna pojma psihoanalize*, Zagreb, 1986, 78

NATURE MORTE

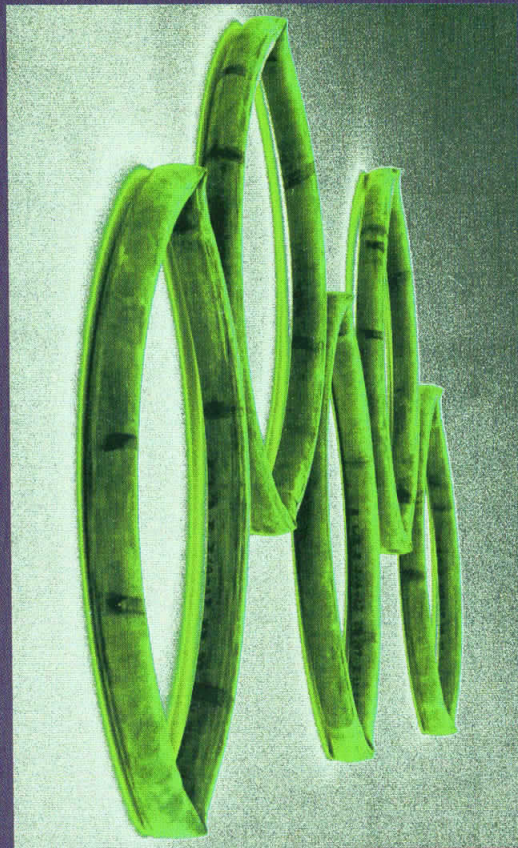

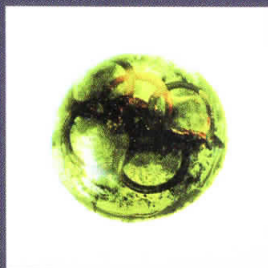
OLIMPIC POTENCIAL

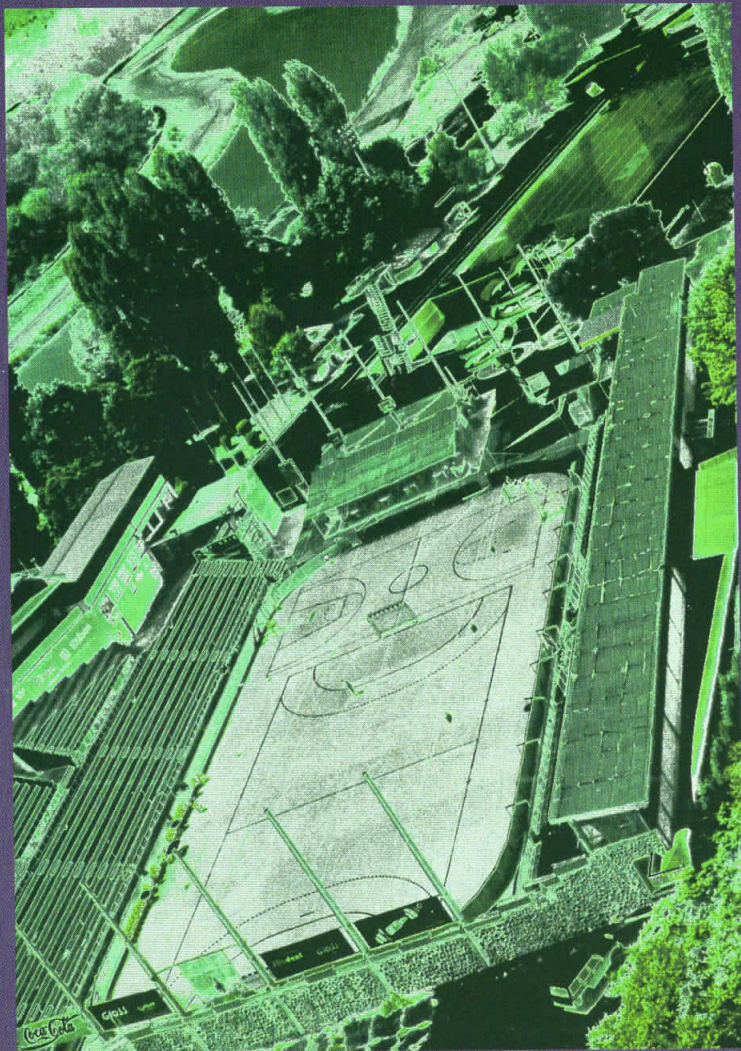

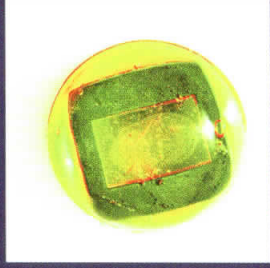

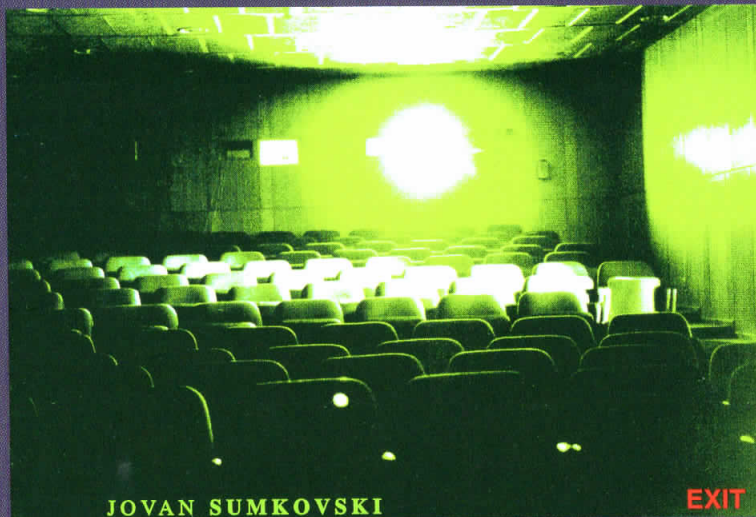
THE GAMES

JOVAN SUMKOVSKI

Born in Skopje, 1962. Faculty of Fine Arts, Skopje, BFA 1986. Faculty of Fine Arts, Skopje, MA 1999. Address: T. Uzicka 13, 91000 Skopje, Republic of Macedonia tel. ++389.91/367-572

Solo Exhibitions:

- 1985 - Ohrid, Cultural Center "Grigor Prlicev"; Titov Veles, Art Salon; Stip, Cultural Center "Aco Sopov", Expression in the Image
- 1987 - Skopje, Gallery "25 May"
- 1988 - Belgrade (Yugoslavia), Gallery SKC
- 1990 - Skopje, Skopje Museum of Contemporary Art
- 1995 - Brussels (Belgium), "DeZeyp" Gallery (together with Stanko Pavleski)
- 1997 - Skopje, Above the Surface, Museum of the City of Skopje
- 1998 - New York (USA), Above the Surface, Snug Harbor Cultural Center

THE "NIGHT VISIONS" OF JOVAN SHUMKOVSKI

"The more we see, the more we have to be able to imagine; and the more we imagine, the more we have to think in order to see."

Lessing: Laocoon (1766)

The scene in which the words of Lessing articulated certain notion about the power of seeing, today, in the age of the global TV-view, of the global TV-truth, seems to be completely changed. We are not anymore required, in order to be able to imagine, to see as much as possible. We now read the following message on the global scene of signs: "The more we see, the less we have to be able to imagine; and the less we imagine, the less we have to think in order to see." "The less to think in order to see" means: not to control anymore the power, the ability to see the world, rather simply, without any resistance whatsoever, to allow the "screen of signs", placed between the eye and the world, to show us the world. It is seeing without depth, seeing that "slides" on the surface of the "objects", without touching their essence and meaning. It is looking without a look, looking that "consumes itself" in the obscenity of the visible, in the redundancy and the satiety of the communicative and informatic vertigo. Everything in it is dislocated from its own position, nothing in it anymore appears in its true (hidden, traumatic) form. The experience of the resistance does not exist anymore (neither war nor death anymore touches the reality of the look, because neither of them radiates the warmth of terror: "We have now a dead war"). (1) This looking has no subject, no center, a scattering in the numerous simulated "looks".

"There is no more subject, the focal point is missing, there is no more center or periphery; there is only circular bending or inflection (bending towards the inside). There is no more violence or supervision: 'information' only exists, the secret virtuality, the chain reaction, the slow implosion and the seeming spaces in which the effect of reality still strikes (...) We are present at the end of the perspective and panoptic space (...) - therefore, we are present at the very abolishment of the spectacular", says pessimistically Baudrillard. (2)

In this "world of transparency and virtuality" (3), it seems there is no more place for imagination, fantasy, dream. As if everything has been already imagined, fancied, dreamed of!

However, there is suspicion, irony. There is need for repeated turning back and for reconsideration. There is game of differences.

The work "Night Visions" of Jovan Shumkovski is a specific purification, visual turning back to the traces that were left by the words of Lessing. What is their meaning and do they still mean anything at level of presentation, at level of work? What is their meaning? But, not as closing, rather as mobilizing, expanding, but also as retreating (because, in the dialogue relationship between looking and imagining, a gap, disproportion is always inscribed).

"Night Visions" raise the question of the power of imagination, the power of reflection, and, in this respect, the power of looking as well. By showing the difference between what is seen and what remains hidden, Jovan Shumkovski, through the introduction of the dimension of the spectacular, wants to inscribe the difference in the very process of seeing. By insisting on the "potential visibility", on what can remain hidden in spite of the presence of the look, Shumkovski creates an ambiance of visual possibilities that give depth to the eye, and volume to the vision.

In the ambiance of the "Night Visions", the viewer is set in active position: he/she is at the same time both an active viewer and "active" participant at the scene of the look. The viewer is set in position of concentrated, interested, contemplative looking, but also in position to be looked at (according to Merleau-Ponty, we are beings looked at in the theater of the world; we are surrounded by the look that makes us be looked upon, and it is not shown to us). (4)

This position of active viewer is position where one experiences what is constituted by the very looking, and it is the gap between what is established by looking and the very act of looking. Also, it is the gap between what is seen and what remains hidden, invisible. In this gap, we are forced to make effort in order to penetrate into the hidden passage that is enabled by the "dialogue" link in the thickness of the very look.

Exactly this hidden passage is the place where the "Night Visions" of Jovan Shumkovski guide us, take us. Entering the site of this work, the viewer becomes part of the scene where the unexpected passages take place: between reality and vision, between the visible and the invisible, between the transparent and the non-transparent...

In the site of the "Night Visions", the viewer is surrounded by fifty lighting points (convex polyester plates placed at the height of the eye - allusion or simulation of the eye?). Following the horizontal lighting line, the viewer must fix, must stop the look (whereby stopping does not mean resting; on the contrary, says Merleau-Ponty, "this 'stoppage' of the look is just a modality of its movement"). (5) In that stoppage, the look penetrates into the interior of the lighting polyester plates, where different fragments of reality, as in a "trap", are caught, captured.

But, "Night Visions" are not only notions of the fragmented, frozen, sunk world of objects. "Night Visions" are also visualizing, making ambient of the "soft" wrinkles of dream. The sparkling of its effects can be seen only if the viewer directs his/her look through the small opening where a device for night vision is installed. Here, in this point of the vision, the hidden passage between the visible and the invisible, between the real and the dream, takes place. This passage is meeting point, point where the subject experiences his/her own schizo.

"This schizo, upon waking, remains - between the return to the real, to the repeated pointing out of the world that stands again on its feet (...) - and the consciousness that is woven again, that knows it experiences all this as nightmare, but which still returns to itself..." (6)

(1) Jean Baudrillard, *The reality gulf (in)Postmodern after-images*, London, 1997, p.165

(2) Jean Baudrillard, *Simulacres and Simulation* (Novi Sad, 1991), p.33 (from Serbian translation)

(3) Paul Virilio, *Mašine vizije* (Novi Sad-Podgorica, 1993)

(4) In a lecture published under the title *Shiza of the Eye and Vision*, Lacan refers to Merleau-Ponty's key work (published posthumously), *Le Visible et l'Invisible*. See: Jacques Lacan, *^etiri temeljna pojma psihoanalize* (Four Fundamental Concepts of Psychoanalysis), Zagreb, 1986, p.83

(5) Maurice Merleau-Ponty, *Fenomenologija percepcije* (Phenomenology of the Perception), Sarajevo, 1990, p. 93

(6) Jacques Lacan, *^etiri temeljna pojma psihoanalize* (Four Fundamental Concepts of Psychoanalysis), Zagreb, 1986, p.78

(Cover)

Jovan Shumkovski

Night Vision 98/99/00 (only in English)

(Inside the catalogue)

Skulpturens Hus, Stockholm January/March 2000

Realization of the exhibition was kindly supported by: Swedish Institute and

Ministry of Culture of Republic of Macedonia

Catalogue published by the Museum of Contemporary Art-Skopje, January 2000

Editor-in-Chief: Zoran Petrovski

Exhibition organized by: Zoran Petrovski, Anna Palmqvist, Viveca Lindenstrand

Text: Ljiljana Nedelkovska Dimitrovska

Translated into Swedish: Liljana Ilieva; translated into English: Darko Putilov

Photographs: Jovan Shumkovski; Lay-out: Jovan Shumkovski and Ilcho Cvetkoski

Printed by: Skenpoint/Lourens Coster. Skopje

Catalogue sponsored by

